V Jornada Dolor i Diversitat Cultural a l'Atenció Primària

Com abordar el dolor en diferents cultures, més enllà dels fàrmacs

Blanca de Gispert

Metgessa de família

GdT Cocoopsi i GdT d'Iniquitats en salut

Barcelona, 20 d'octubre de 2026

El dolor és universal, però no tothom l'expressa ni el viu de la mateixa manera.

No tothom...

té les mateixes probabilitats [illegible]-lo

té l[illegible]

[illegible]ana ajuda de la mateixa

rep la mateixa resposta o una resposta adequada des del sistema (sanitari, social...)

Experiència social i cultural

El dolor es distribueix aleatòriament a la població?

Hi ha col·lectius que presenten més dolor, més discapacitat o més consum d'analgèsics que altres?

Per què?

Què sabem de la manera com el dolor es viu, s'expressa i s'afronta en les diferents cultures?

Cada cultura té un patró?

Validem i atenem de la mateixa manera el dolor d'una persona...

gran

dona

migrada

amb identitat o expressió de gènere diversa

El dolor es distribueix aleatòriament a la població?

1

Hi ha col·lectius que presenten més dolor, més discapacitat o més consum d'analgèsics que altres?

Per què?

Algunes dades:

la població

El 33,9% de les persones de 15 anys i més té dolor o malestar.

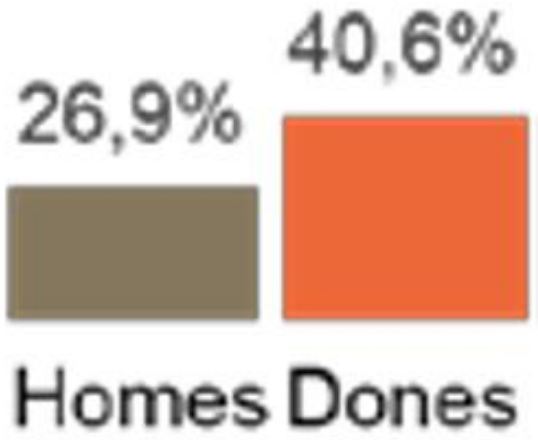

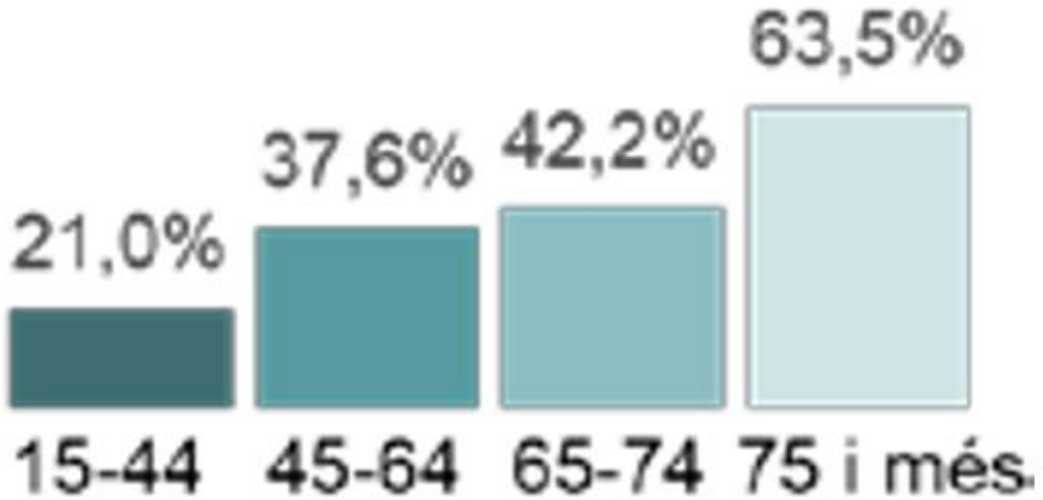

Departament de Salut. Generalitat de Catalunya. *L'estat de salut, els comportaments relacionats amb la salut i l'ús de serveis sanitaris a Catalunya, 2025: informe dels resultats principals de l'ESCA de 2025*. Barcelona: Departament de Salut; 2026.

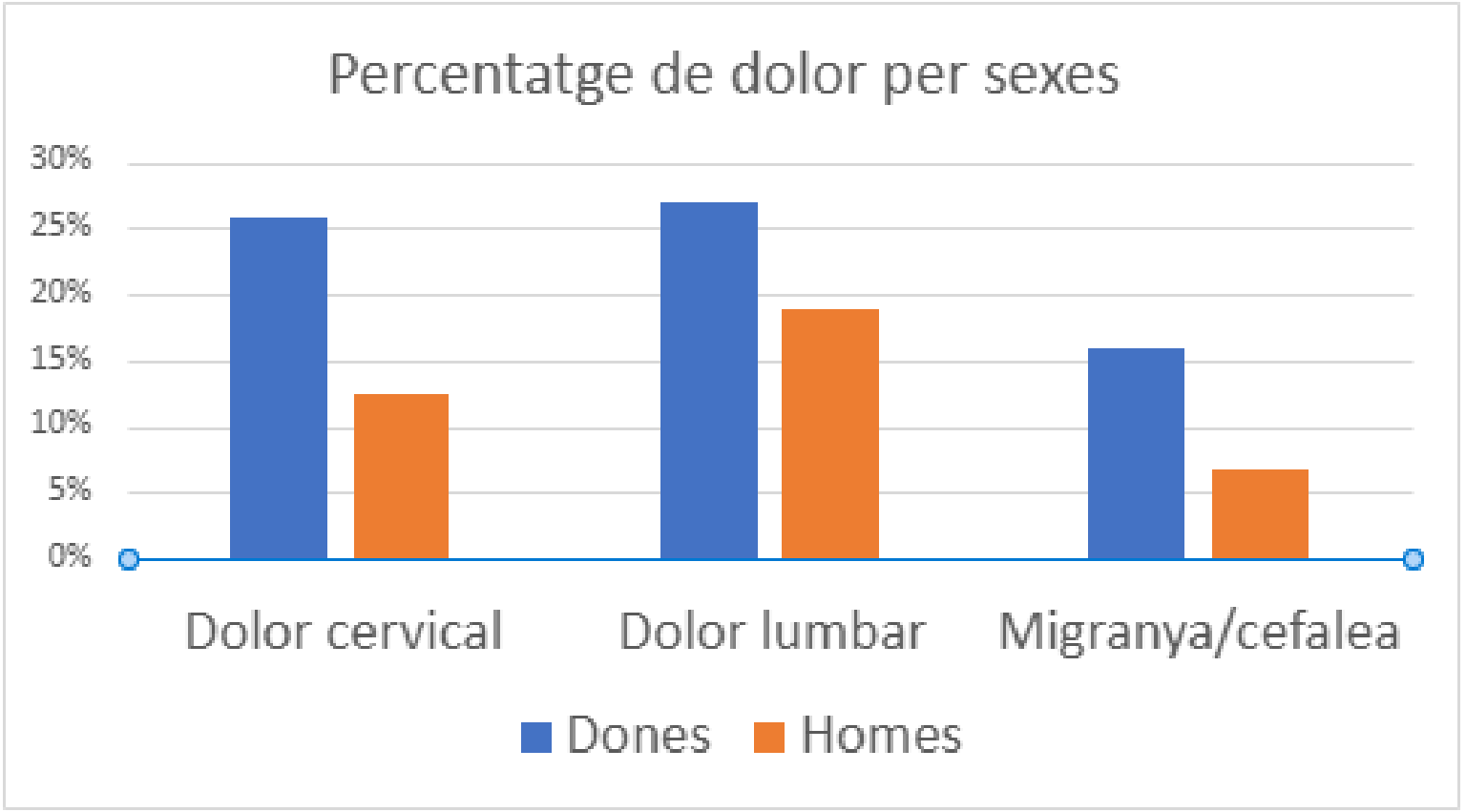

Jiménez-Trujillo I, López-de-Andrés A, Del Barrio JL, Hernández-Barrera V, Valero-de-Bernabé M, Jiménez-García R. Gender Differences in the Prevalence and Characteristics of Pain in Spain: Report from a Population-Based Study. Pain Med. 2019 Dec 1;20(12):2349-2359.

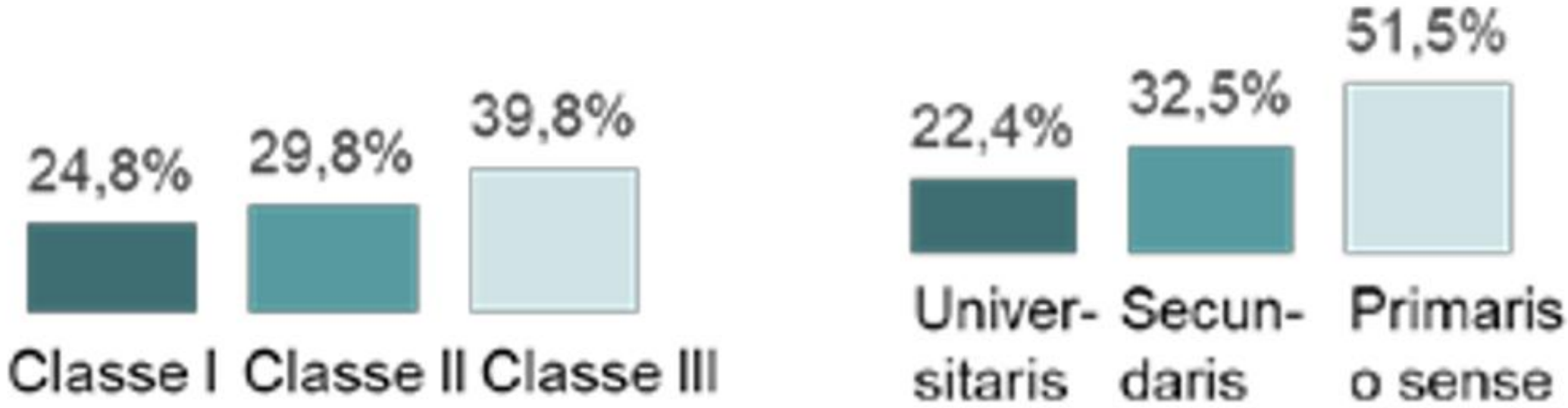

Departament de Salut. Generalitat de Catalunya. *L'estat de salut, els comportaments relacionats amb la salut i l'ús de serveis sanitaris a Catalunya, 2025: informe dels resultats principals de l'ESCA de 2025*. Barcelona: Departament de Salut; 2026.

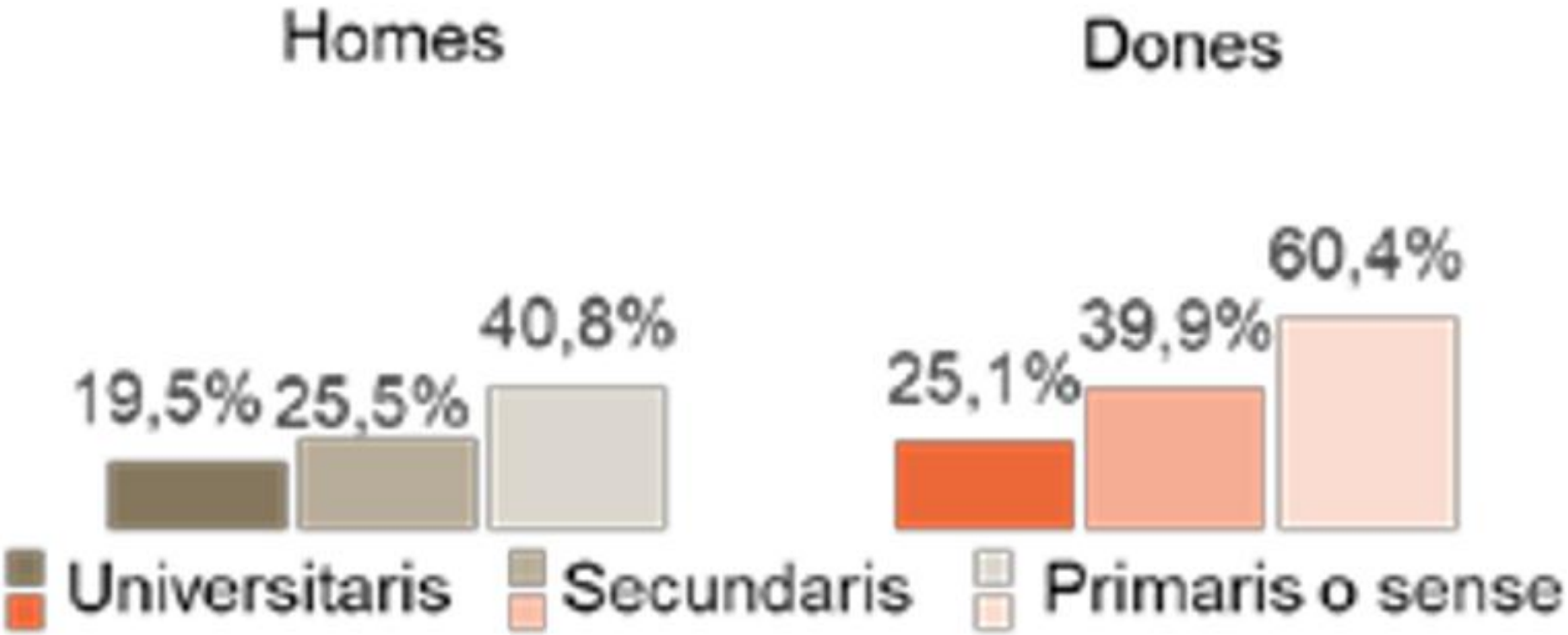

Departament de Salut. Generalitat de Catalunya. *L'estat de salut, els comportaments relacionats amb la salut i l'ús de serveis sanitaris a Catalunya, 2025: informe dels resultats principals de l'ESCA de 2025*. Barcelona: Departament de Salut; 2026.

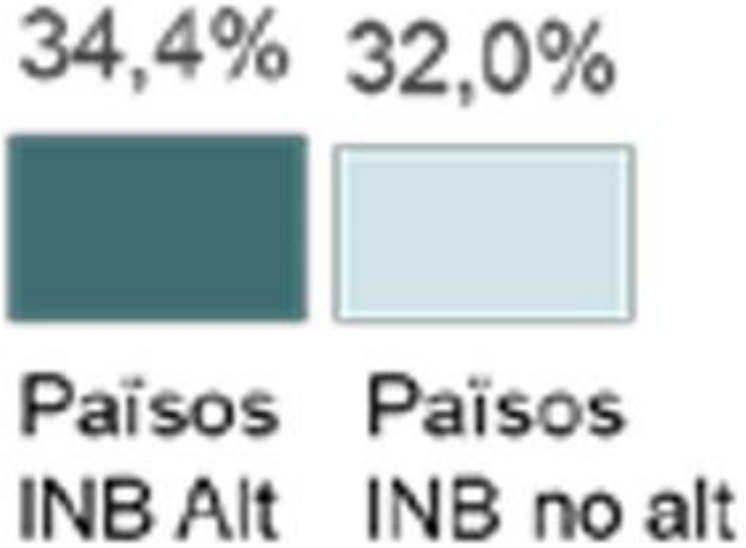

Això vol dir que la població migrada té menys dolor que l'autòctona?

Departament de Salut. Generalitat de Catalunya. *L'estat de salut, els comportaments relacionats amb la salut i l'ús de serveis sanitaris a Catalunya, 2025: informe dels resultats principals de l'ESCA de 2025*. Barcelona: Departament de Salut; 2026.

Migrants del Nord d'Àfrica i Orient Mitjà residents a Europa

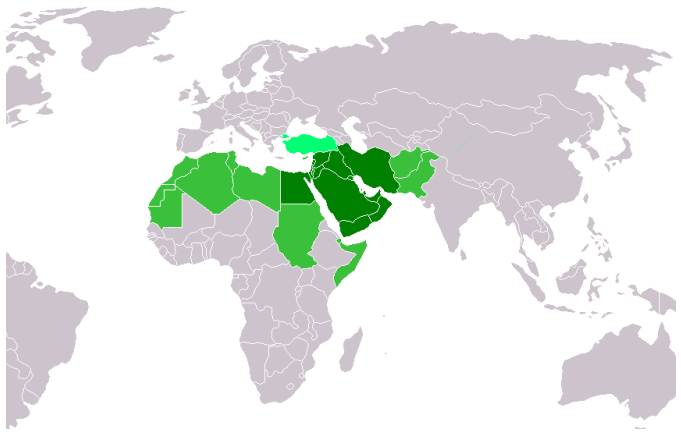

Dolor crònic musculoesquelètic tendeix a ser:

- més prevalent
- més extens (afecta més zones corporals)
- més sever

que en la població autòctona

Tsetseri MN, Keene DJ, Silman AJ, Dakin SG. Exploring the burden, prevalence and associated factors of chronic musculoskeletal pain in migrants from North Africa and Middle East living in Europe: a scoping review. BMC Public Health. 2024 Mar 12;24(1):769.

Migrants del Nord d'Àfrica i Orient Mitjà residents a Europa

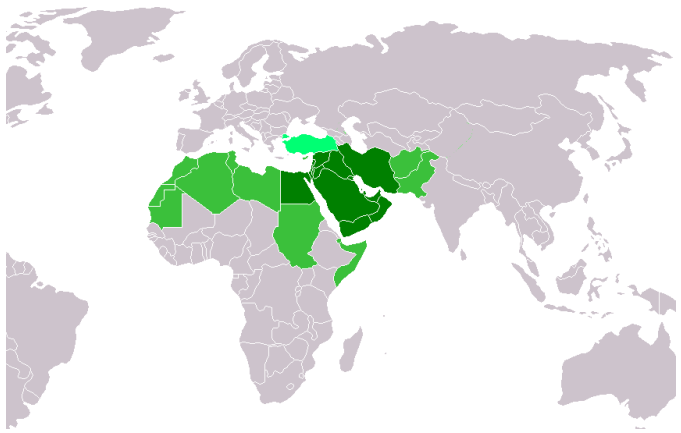

- Associat a pitjors condicions socioeconòmiques, experiències traumàtiques, ansietat, depressió i trastorn per estrès posttraumàtic.
- Alguns estudis suggereixen que la prevalença de dolor augmenta amb els anys de residència al país d'acollida.
- Dones: població de major risc.

Tsetseri MN, Keene DJ, Silman AJ, Dakin SG. Exploring the burden, prevalence and associated factors of chronic musculoskeletal pain in migrants from North Africa and Middle East living in Europe: a scoping review. BMC Public Health. 2024 Mar 12;24(1):769.

Per què?

Les causes

Les causes de les causes

- **Treballs físicament exigents**
- **Precarietat laboral**

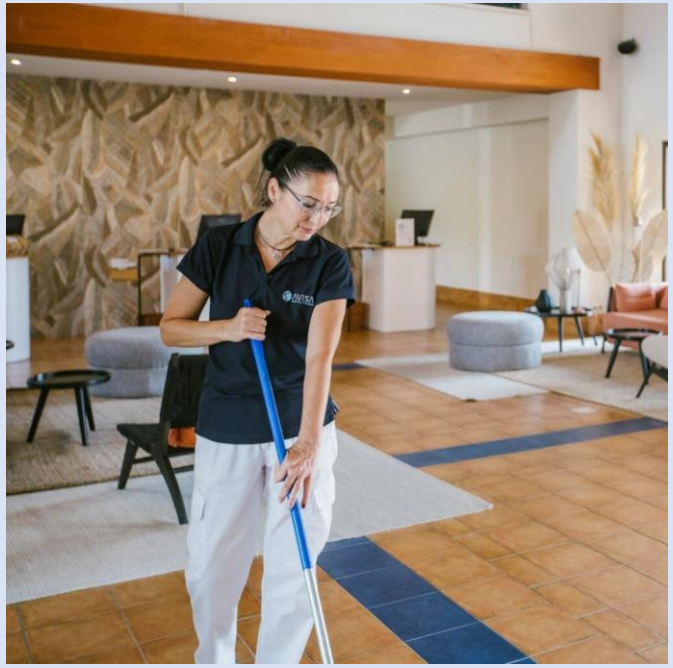

- **Inseguretat econòmica**
- **Habitatge inadequat**
- **Violències i discriminacions**
- **Estrès crònic**
- **Menor disponibilitat de temps i recursos per cuidar la pròpia salut**

- Factors biològics: morbiditat, clínica i resposta a fàrmacs
- Ocupacions laborals
- Treballs de cures
- Major exposició a factors de risc
- Major consum d'analgèsics i opioides

2

Què sabem de la manera com el dolor es viu, s'expressa i s'afronta en les diferents cultures?

Cada cultura té un patró?

La "capa" cultural

Normes socials, creences i valors, religió, relacions i estratificació social i familiar...:

- Expressió i comunicació del dolor
- Tolerància
- Significat del dolor i el patiment
- Llenguatge: descripció del dolor, localització, transmissió de la vivència de dolor

Però al mateix temps...

- cada experiència de dolor és única
- compartir cultura o país d'origen no necessàriament vol dir compartir el mateix entorn o experiències

- la cultura també està influïda pels condicionants socials i de gènere i per les desigualtats

Validem i atenem de la mateixa manera el dolor d'una persona...

3

gran

dona

migrada

amb identitat o expressió de gènere diversa

Algunes dades:

el sistema sanitari

Patró similar a la càrrega de malaltia: consum augmenta en...

- **Dones**
- **Persones grans**
- **Classe social desafavorida**

% de persones fràgils polimedicades amb benzodiazepines i opioides (Catalunya)

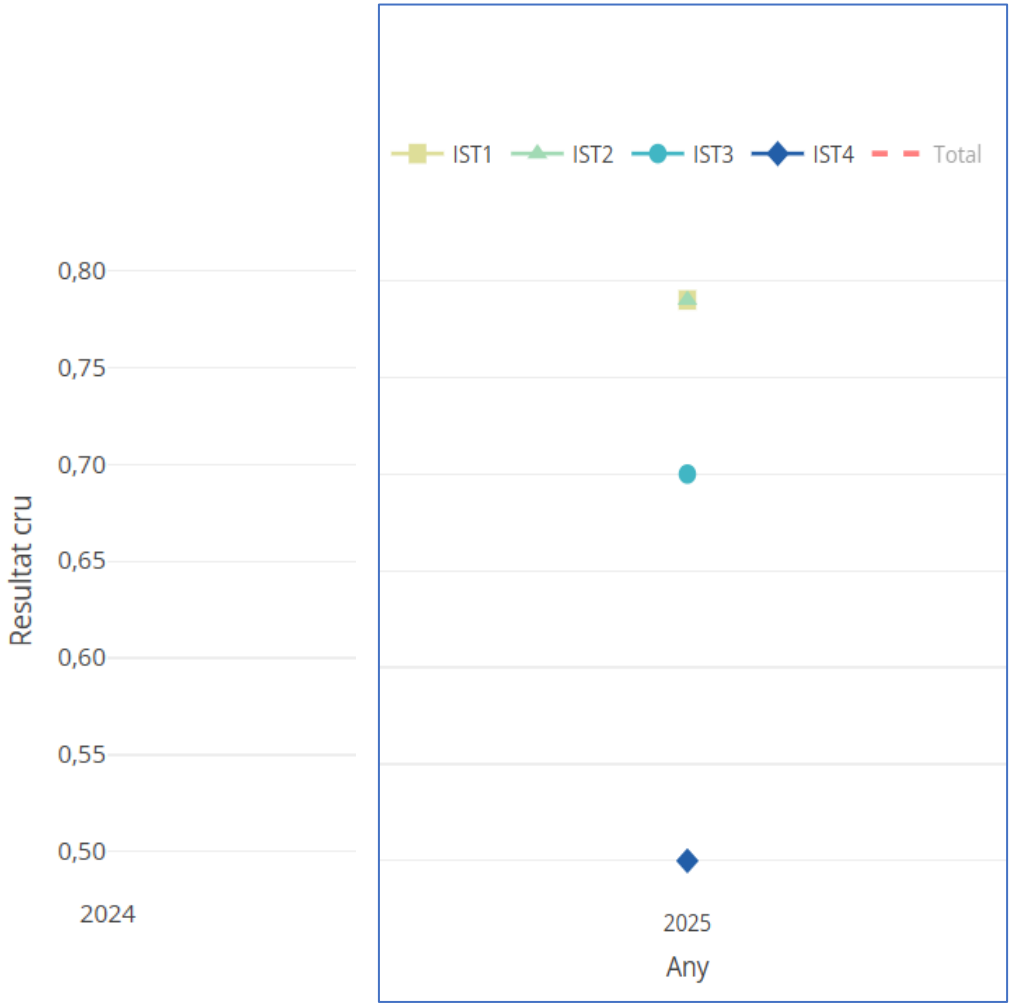

Font de dades: Central de Resultats de l'AQuAS

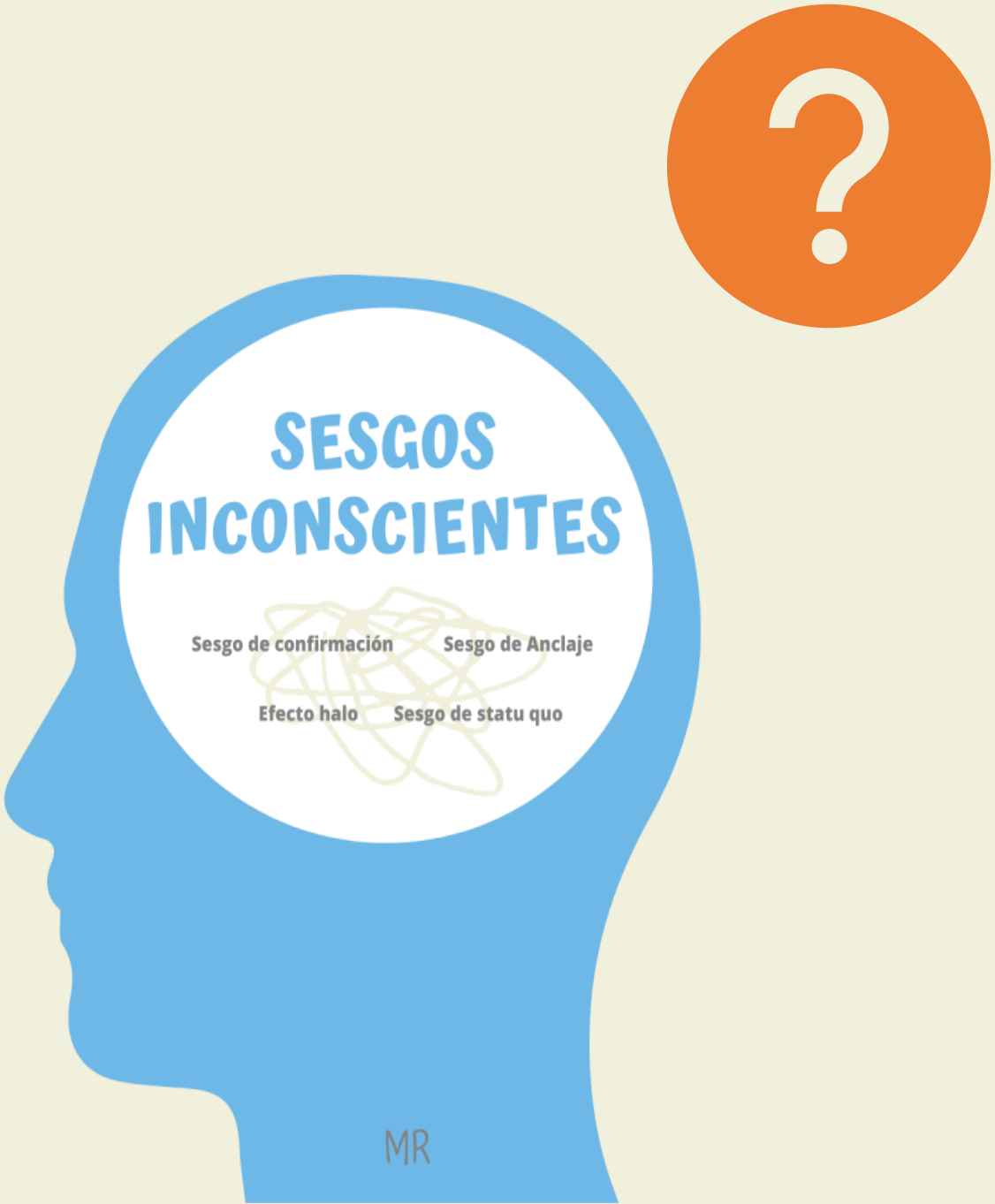
SESGOS
INCONSCIENTES
Sesgo de confirmación
Sesgo de Anclaje
Efecto halo
Sesgo de statu quo
MR

stop
discrimination

Estudis que suggereixen biaixos de gènere i en persones d'ètnia o origen divers:

- Avaluació del dolor
- Validació o credibilitat del dolor
- Temps d'atenció
- Prescripció de fàrmacs
- Temps de derivació

Idees clau i reflexions per endur-nos a casa

Factors biològics

Factors psicològics

Factors socials

Factors culturals

Factors biològics

Factors psicològics

Desigualtats i inequitats
Interseccionalitat

Factors socials

Factors culturals

Centrar-nos en la persona (experiència individual) i considerar el seu context (personal, familiar, social i cultural)

Manca d'evidència i dades sobre l'existència, l'experiència i l'abordatge del dolor, especialment en població migrada o culturalment diversa

RECERCA!!

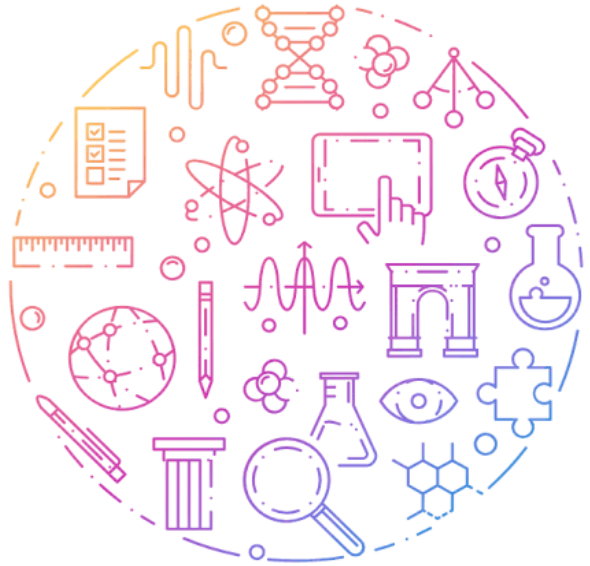

El que no es busca no es troba

El que no es visibilitza no es canvia

Moltes gràcies!

CAMFiC
societat catalana de medicina familiar i comunitària